

Esimerkkejä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten toimenpidesitoumuksista

YHTEISKUNTASITOUUMUKSEN TAVOITE	ESIMERKKEJÄ PÄIVÄKODIN, KOULUN TAI OPPILAITOKSEN TOIMENPIDESITOUUMUKSESTA	ESIMERKKEJÄ SITOUUMUKSEN TOTEUTUMISEN MITTAREISTA
<p>1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin</p> <p><i>"Kestävä kehitys otetaan osaksi yleissivistävää opetusta, kaikkien alojen koulutusta ja elinikäistä oppimista."</i></p> <p><i>"Kiinnitämme erityistä huomiota lasten ja nuorten hyvinvointiin."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kestävän kehityksen ohjelman rakentaminen • Vihreä lippu • Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifikaatti • Kestävän kehityksen kurssien/koulutusten lisääminen koulutustarjontaan • Kiva koulu -ohjelmaan osallistuminen • Oppilaiden hyvinvointia edistävä hanke tai uusi toimintamalli 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjelma laadittu ja toteutus aloitettu/ohjelman tavoitteet saavutettu • Vihreä lippu/sertifikaatti myönnetty • Uusien kurssien/koulutusten lukumäärä/osallistujamäärä • Koulutuspalautte osallistujilta (hyöty ja vaikuttavuus) • Kiusaamistapausten määrä • Oppilaiden poissaolot • Oppilaiden kokemus hyvinvointi (kyselyt)
<p>2. Vaikuttavien kansalaisten yhteiskunta</p> <p><i>"Erityisesti tuemme nuorten yhteiskunnallista osallistumista."</i></p> <p><i>"Edistämme kulttuurista aktiivisuutta, monimuotoisuutta, yhdenvertaisuutta ja suvaitsevaisuutta, jotta kaikki kansalaiset, myös eri vähemmistöt, voivat osallistua täysipainoisesti yhteiskunnan kehittämiseen."</i></p> <p><i>"Osallistumme aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja turvallisuuden, ihmisoikeuksien sekä kestävä kehityksen edistämiseksi."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kestävän kehityksen ohjelman rakentaminen • Vihreä lippu • Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifikaatti • Lasten ja nuorten osallistumista edistävä hanke tai uusi toimintamalli • Monikulttuurisuutta ja yhdenvertaisuutta edistävä hanke tai uusi toimintamalli • Vähemmistöryhmien osallistumista ja toimintamahdollisuuksia edistävä hanke tai uusi toimintamalli • Kansainväliset hankkeet 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjelma laadittu ja toteutus aloitettu/ohjelman tavoitteet saavutettu • Vihreä lippu/sertifikaatti myönnetty • Toimintamalli otettu käyttöön • Lasten/nuorten/vähemmistöryhmien edustajien oma kokemus osallisuudesta ja vaikuttamismahdollisuuksista (kyselyt) • Koulun kehittämistoimintaan/kansainvälisiin hankkeisiin osallistuneiden oppilaiden lukumäärä
<p>3. Työtä kestävästi</p> <p><i>"Edistämme vihreän talouden työpaikkojen syntyä."</i></p> <p><i>"Tuemme nuorten työllistymistä, valjastamme maahanmuuttajien osaamisen ja avaamme väyliä osatyökykyisten osallistumiseen työelämään."</i></p> <p><i>"Edistämme yrittäjyyttä ja innovaatioita sekä kehitämme palvelusektoria."</i></p> <p><i>"Parannamme työelämän laatua lisäämälläöntekijöiden mahdollisuuksia vaikuttaa työnsä ja työympäristönsä kehittämiseen sekä luomalla mahdollisuuksia joustaviin työtapoihin ja työaikajärjestelyihin."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Elinkeinoelämän kanssa toteutettavat yhteistyöhankkeet tai uudet toimintamallit, joiden avulla edistetään vihreän talouden innovaatioiden ja työpaikkojen syntymistä • Nuorten, maahanmuuttajien tai osatyökykyisten työllistymistä edistävät hankkeet tai uudet toimintamallit • Hankkeet ja uudet toimintamallit, joiden avulla parannetaan päiväkodin, koulun tai oppilaitoksen työntekijöiden vaikuttamismahdollisuuksia, työoloja tai työjärjestelyjä 	<ul style="list-style-type: none"> • Syntyneet uudet innovaatiot tai toimintamallit (määrä, laatu, vaikuttavuus) • Syntyneet uudet työpaikat • Nuorten/maahanmuuttajien /osatyökykyisten työllisyyden parantuminen • Toimintamalli otettu käyttöön • Henkilöstön kokemus omista vaikutusmahdollisuuksista/työoloista (kysely)

YHTEISKUNTASITOUUMUKSEN TAVOITE	ESIMERKKEJÄ PÄIVÄKODIN, KOULUN TAI OPPILAITOKSEN TOIMENPIDESITOUUMUKSESTA	ESIMERKKEJÄ SITOUUMUKSEN TOTEUTUMISEN MITTAREISTA
<p>4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt</p> <p><i>”Vahvistamme paikallisyhteisöjä tukemalla kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia, kehittämällä yhteisöllisen oppimisen ja muutoksen tekemisen mahdollistavia kohtaamispaikkoja, toimintamalleja ja paikallista päätöksentekoa, jotta asukkailla on mahdollisuudet luoda viihtyisiä ja terveellisiä elinympäristöjä.”</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Hankkeet tai uudet toimintamallit, joissa päiväkotia, koulu tai oppilaitos luo paikallisille asukkaille ja paikallisyhteisön toimijoille uusia kohtaamispaikkoja, jotka mahdollistavat osallistumisen oman elinympäristön kehittämiseen 	<ul style="list-style-type: none"> Toimintamalli otettu käyttöön Toimintaan osallistuneiden asukkaiden/organisaatioiden määrä Asukkaiden/paikallisyhteisöjen toimijoiden kokemukset omasta osallisuudestaan (kyselyt)
<p>5. Hiilineutraali yhteiskunta</p> <p><i>”Keskeisiä keinoja tavoitteen saavuttamiseksi ovat energiatehokkuuden nostaminen, uusiutuvien energiamuotojen osuuden kasvattaminen ja vähähiilisten talouden sektoreiden kehittäminen.”</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Kestävän kehityksen ohjelman rakentaminen Vihreä lippu Oppilaitosten kestävän kehityksen sertifikaatti Energiatehokkuuteen, uusiutuviin energiamuotoihin tai vähähiiliseen talouteen liittyvät hankkeet tai uudet kurssit ja koulutukset Päiväkodin, koulun tai oppilaitoksen omien kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen tai siirtyminen uusiutuvien energiamuotojen käyttöön Päiväkodin, koulun tai oppilaitoksen energiansäästöä tukevat hankkeet tai uudet toimintamallit 	<ul style="list-style-type: none"> Ohjelma laadittu ja toteutus aloitettu/ohjelman tavoitteet saavutettu Vihreä lippu/sertifikaatti myönnetty Uusien kurssien/koulutusten lukumäärä/osallistujamäärä Koulutuspalautte osallistujilta (hyöty ja vaikuttavuus) Hankkeen vaikutukset ulkopuolisten organisaatioiden toimintaan (kyselyt) Kiinteistön energiankulutus (sähkö, lämpö) Uusiutuva energiamuoto otettu käyttöön
<p>6. Resurssiviisas talous</p> <p><i>”Lisäämme resurssitehokkuutta ja luonnonvaratuottavuuden moninkertaistavia liiketoimintamalleja sekä kokeiluja.”</i></p> <p><i>”Panostamme erityisesti puhtaaseen teknologiaan, korkeatasoiseen tutkimukseen, biotalouteen ja uusiutuvaan energiaan sekä aineettomien palvelujen ja tuotteiden kehittämiseen ja tuottamiseen. Suomi osoittaa edelläkävijyyttä kestävässä ruoantuotannossa ja metsätaloudessa.”</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Kestävän kehityksen ohjelman rakentaminen Vihreä lippu Oppilaitosten kestävän kehityksen sertifikaatti Resurssitehokkuuteen, biotalouteen, uusiutuvaan energiaan tai aineettomien tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen liittyvät hankkeet, kokeilut tai uudet kurssit ja koulutukset Päiväkodin, koulun tai oppilaitoksen oman materiaalien kulutuksen vähentämistä, kierrätystä ja tavaroiden uudelleen käyttöä tukevat hankkeet tai uudet toimintamallit 	<ul style="list-style-type: none"> Ohjelma laadittu ja toteutus aloitettu/ohjelman tavoitteet saavutettu Vihreä lippu/sertifikaatti myönnetty Uusien kurssien/koulutusten lukumäärä/osallistujamäärä Koulutuspalautte osallistujilta (hyöty ja vaikuttavuus) Hankkeen vaikutukset ulkopuolisten organisaatioiden toimintaan (kyselyt) Oman organisaation materiaalikulutus (esim. paperi) Oman organisaation sekajätteen/ biojätteen määrä, kierrätysaste

YHTEISKUNTASITOUUMUKSEN TAVOITE	ESIMERKKEJÄ PÄIVÄKODIN, KOULUN TAI OPPILAITOKSEN TOIMENPIDESITOUUMUKSESTA	ESIMERKKEJÄ SITOUUMUKSEN TOTEUTUMISEN MITTAREISTA
<p>7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat</p> <p><i>”Panostamme siihen, että kuluttajat ja yritykset pienentävät omaa ekologista jalanjälkeään.”</i></p> <p><i>”Vahvistamme toiminnassamme kestäviä valintoja arvostavia asenteita. Tuemme aineettomaan kulutukseen perustuvia elämäntapoja sekä niitä tukevia palveluja.”</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kestävän kehityksen ohjelman rakentaminen • Vihreä lippu • Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifikaatti • Kestävien elämäntapojen edistämistä tukevat hankkeet, toimintamallit tai uudet kurssit ja koulutukset 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjelma laadittu ja toteutus aloitettu/ohjelman tavoitteet saavutettu • Vihreä lippu/sertifikaatti myönnetty • Uusien kurssien/koulutusten lukumäärä/osallistujamäärä • Koulutuspalautte osallistujilta (hyöty ja vaikuttavuus) • Hankkeen vaikutukset ulkopuolisten organisaatioiden toimintaan (kyselyt) • Oman organisaation kulutusmittarit (sähkö, lämpö, materiaalien käyttö, jätteet) • Oppilaiden asenteiden muutos (kyselyt)
<p>8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko</p> <p><i>”Kasvatamme luonnon monimuotoisuuden arvostusta ja lisäämme tietoisuutta sen merkityksestä, jotta hallinto, kunnat, yritykset ja kansalaiset huomioivat sen päätöksenteossa ja toiminnassaan.”</i></p> <p><i>”Lisäämme ymmärrystä ekosysteemipalveluiden merkityksestä hyvinvoinnille.”</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kestävän kehityksen ohjelman rakentaminen • Vihreä lippu • Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifikaatti • Luonnon monimuotoisuuden merkityksen sekä ekologisen kestävyuden ja hyvinvoinnin yhteyden ymmärtämistä edistävät hankkeet tai uudet kurssit ja koulutukset 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjelma laadittu ja toteutus aloitettu/ohjelman tavoitteet saavutettu • Vihreä lippu/sertifikaatti myönnetty • Uusien kurssien/koulutusten lukumäärä/osallistujamäärä • Koulutuspalautte osallistujilta (hyöty ja vaikuttavuus) • Hankkeen vaikutukset ulkopuolisten organisaatioiden toimintaan (kyselyt) • Oppilaiden asenteiden muutos (kyselyt)

Millainen on hyvä toimenpidesitoumus?

1. Sitoumuksen on oltava konkreettinen

- Mitä halutaan edistää?
- Mikä on tavoiteltu lopputulos?
- Mitkä ovat toimenpiteet, joiden avulla tavoite saavutetaan?
- Millä aikataululla toimenpiteet toteutetaan?

2. Sitoumuksen on oltava mitattava ja seurattava

- Millä mittareilla/tunnusluvuilla sitoumuksen edistymistä ja tavoitteiden toteutumista seurataan?

3. Sitoumuksen on luotava uutta

- Yhteiskuntasitoumuksen tarkoituksena on luoda uudenlaisia toimintatapoja ja ratkaisuja kestävä kehityksen edistämiseksi. Sitoumuksiksi eivät siten kelpaa asiat, jotka on jo tehty! Sitoumuksen tulisi saada aikaan pysyviä ja vaikuttavia muutoksia esimerkiksi päiväkodin, koulun tai oppilaitoksen toiminnassa, lähiympäristössä tai ihmisten toimintatavoissa.

4. Sitoumus luo yhteistyötä

- Hyvä sitoumus ylittää rajoja ja kutsuu eri toimijoita rakentamaan yhdessä kestävä tulevaisuutta. Mitä yhteistyötä Sinun päiväkotisi, koulusi tai oppilaitoksesi voisi tehdä ulkopuolisten sidosryhmien kanssa?

Lisää ohjeistusta sitoumuksen kriteereistä löydät ympäristöministeriön **Sitoumus 2050** -sivuilta osoitteesta

www.ym.fi/sitoumus2050

